
Rastrové grafické formáty

**© 1995-2001 Josef Pelikán
KSVI MFF UK Praha**

e-mail: Josef.Pelikan@mff.cuni.cz

WWW: <http://cgg.ms.mff.cuni.cz/~pepca/>

Grafické formáty

◆ **rastrové**

- obdélníková **matice pixelů** (“bitmapa”)
- MS-Windows Bitmap (BMP), CompuServe (GIF), Interchange File Format (IFF), JFIF (JPG), PBM/PGM/PPM, Paintbrush (PCX), Macintosh (PICT), Sun Raster Format, Targa (TGA), Tagged Image File Format (TIFF), ...

◆ **vektorové**

- posloupnost **objektů** nebo **příkazů** (škálování)
- CorelDraw!™ (CDR), Computer Graphics Metafile (CGM), AutoCAD™ (DXF), HPGL, (Encapsulated) PostScript™, MS-Windows Metafile (WMF), DrawPerfect™ (WPG), ...

Rastrové grafické formáty

- ◆ **formát uložení barev**

- barevná paleta, šedá škála, “true-color”, kanál “ α ”

- ◆ **komprese**

- **bezeztrátová** / **ztrátová**

- **RLE**: PCX, TGA; **LZW**: GIF; **JPEG**: JFIF, TIFF; ..

- ◆ **rozklad obrázku**

- prokládané režimy (GIF, TGA, JPEG, ..)

- ◆ **negrafické informace (TIFF, GIF)**

- ◆ **závislost na HW, přenositelnost (PCX, TGA)**

PCX (ZSoft Corporation 1988)

- ◆ **rastrový formát** (program PC Paintbrush)
- ◆ **omezený počet barev**
  - původně **2 ÷ 16** barev (EGA, VGA)
  - rozšíření: **256** barev, “**true-color**”
- ◆ **HW orientovaný** (IBM CGA, EGA, VGA)
  - prokládané bitové roviny (“color planes”): **RGBI**
- ◆ **jednoduchá RLE komprese**
  - bytově-orientovaná

Struktura PCX souboru

Hlavička souboru:

- **PCX verze** (2.5, 2.8 bez palety, 2.8 s paletou, 3.0)
- kódování: **RLE**
- počet bitových rovin, počet bitů/pixel/rovinu
- rozměr originální obrazovky
- okno obrázku: $[X_1, Y_1] - [X_2, Y_2]$
- paleta: **16×3** byty (RGB z $[0, 255]^3$), formát palety: barvy nebo šedé odstíny

RLE komprese v PCX

N × opakuj 'data'

xx ≠ 11 (data < 192)

obyčejný datový byte

některé soubory se mohou dost prodloužit

– datový byte > 191 se musí kódovat pomocí “běhu”

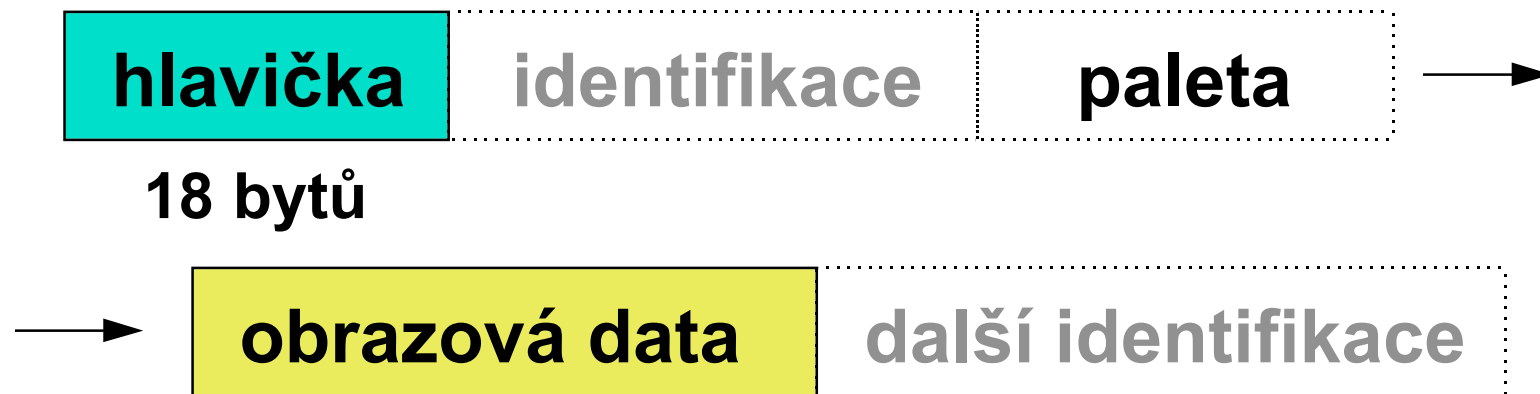
Targa formát (Truevision Inc.)

- ◆ **rastrový formát**
- ◆ **původně HW orientovaný**
  - video-adaptéry **Targa** (Targa 16, Targa 24, ..)
- ◆ **několik různých barevných formátů**
  - **RGB, RGB α , šedé obrázky, obrázky s paletou, atributové bity**
  - různé metody **komprese** (**RLE** komprese je pixelově orientovaná)
- ◆ **různé typy prokládání** (přenos po síti)

Struktura TGA souboru

Hlavička souboru:

- barevný formát (paleta, RGB, RGB α , šedý obrázek)
- délka identifikace (ASCII text, maximálně 256 znaků)
- typ komprese: bez, RLE, Huffman, delta-modulace
- velikost obrázku: [**X**₀, **Y**₀], šířka, výška
- orientace (shora, zdola), typ prokládání (1, 2, 4 fáze)

Formáty pixelu v TGA

---

paleta,
šedý obrázek

8 nebo 16 bitů

RGB 16

atribut

16 bitů

RGB 24

24 bitů

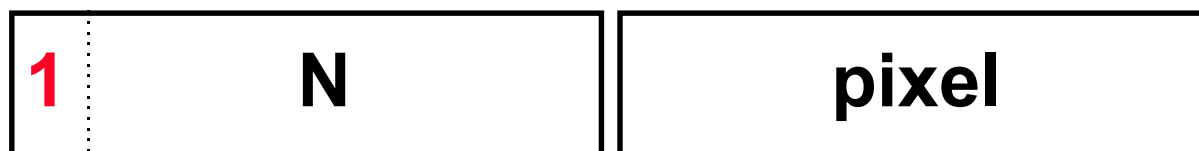
RGB 32

32 bitů

RLE komprese v TGA

$N+1 \times$ opakuj 'pixel'

kopírovací paket

$N+1$ pixelů

maximální délka paketu je 128 pixelů

- prodloužení je v nejhorším případě 0.8 % délky souboru

GIF formát (CompuServe Inc.)

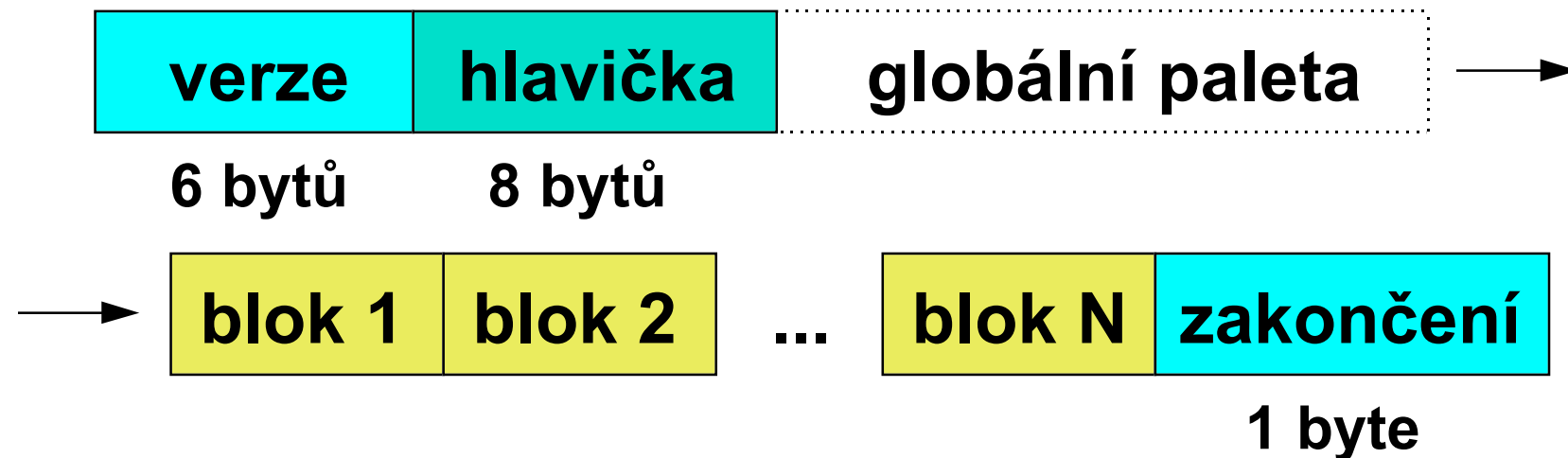

Graphics Interchange Format (verze 87a, 89a)

- ◆ **rastrový formát** relativně **nezávislý na HW**
- ◆ **pouze obrázky s paletou** (max. 256 barev)
- ◆ **LZW komprese** s dynamickou délkou kódu
– patent UniSys Inc. (licenční poplatky od roku 1995)
- ◆ volitelné 8-fázové **prokládání** (přenos po síti)
- ◆ **další rozšíření**: více obdélníkových obrázků v jednom souboru, definice “průsvitné barvy”, interakce uživatele, výpis textu, aplikační neobrazové informace

Struktura GIF souboru

Verze: **'GIF87a'** nebo **'GIF89a'**

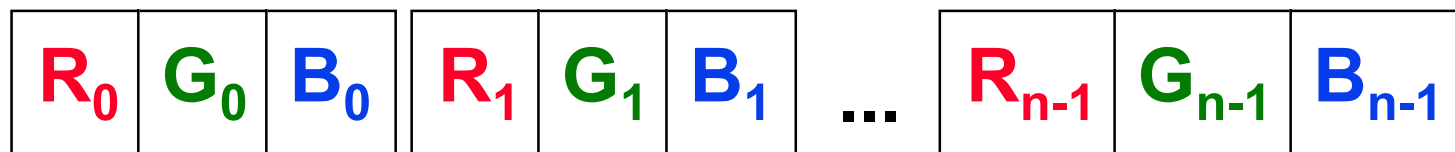
Globální hlavička:

- výška a šířka **virtuální obrazovky**, počet bitů na pixel, barva pozadí, “pixel aspect ratio” (4/1 až 1/4)
- **globální paleta**: délka, setřídění (významné barvy jsou na začátku)

Struktura GIF souboru

Paleta:

(n×3) byty

Bloky:

- **obrazová** nebo jiná data (poznámky, aplikační data, řídicí bloky)
- **jednotný vnější formát**: starší verze dekodéru může neznámé bloky přeskakovat

Obrazový blok

- ◆ **rozměry výřezu**

- $[X_0, Y_0]$, šířka, výška

- ◆ **nepovinná lokální paleta**

- počet barev, setřídění (podle důležitosti)?

- ◆ **volba - prokládání**

- 8 fází kreslení obrázku (viz dále)

- ◆ **obrazová data**

- počáteční délka LZW kódu, vlastní kódovaná data

Prokládání

0	I
1	IV
2	III
3	IV
4	II
5	IV
6	III
7	IV
8	I

I fáze: řádky $8i$

II fáze: řádky $4 + 8i$

III fáze: řádky $2 + 4i$

IV fáze: řádky $1 + 2i$

Rozšiřující bloky (verze 89a)

Blok řízení grafiky:

- uvolnění grafiky (nechat/smazat/obnovit)
- interakce uživatele, prodleva
- definice transparentní barvy

Blok komentáře (jakýkoliv text - pro uživatele)

Blok textu:

- výpis textu na obrazovku (neproporcionální font)

Aplikačně závislý blok:

- libovolná binární data (viz Fractint)

LZW komprese (Lempel-Ziv-Welch)

◆ slovníková kompresní metoda

- **slovník**: obsahuje přiřazení “**fráze** → **kód**”
- **fráze**: posloupnost pixelů
- **kód**: **n**-bitové číslo ($3 \leq n \leq 12$)

➡ v průběhu kódování se mění

- **slovník** (adaptivní přizpůsobení kódovaným datům)
- **délka kódového slova “n”** se zvětšuje po jedné až do 12

Schema kódovacího algoritmu

---

① inicializace

- do slovníku se uloží všechny jednopixelové fráze
- **Act** := “ (prázdný řetězec)

② přečti další pixel ze vstupu do **K**

③ je fráze **Act + K** uložena ve slovníku?

- **Ano:**   **Act** := **Act + K**
- **Ne:**   zapiš na výstup kód fráze **Act**
             přidej **Act + K** do slovníku
             Act := **K**

④ pokud neskončí vstup, opakuj kroky ② a ③

⑤ zapiš na výstup kód fráze **Act**

Přidávání fráze do slovníku

➔ počáteční nastavení slovníku:

- kódy $0 \div 2^p - 1$: jednopixelové fráze
- kód 2^p : “reset” (inicializace přeplněného slovníku)
- kód $2^p + 1$: ukončovací znak (EOF)
- první volný kód fráze: $2^p + 2$
- počáteční délka kódového slova: $n = p + 1$ bitů

➔ pokud má přidaná fráze kód 2^p , zvětším n o 1

- maximální hodnota n je 12 (4094 fráze)
- při přeplnění zakonzervuji slovník (méně často)
nebo pošlu “reset” kód (reinicializace slovníku)

Konec

Další informace:

- **Kay D. C., Levine J. R.: *Graphics file formats*, MGWH, 1994**
- ➔ **WWW:** <http://www.cica.indiana.edu/graphics/>
- ➔ **LAN na Malé Straně:**
  - **barbora\usr:\vyuka\pelikan\zdroj**
  - **..\formaty\gformats.arj**